

Provinciale parels wonen en zorg

Experimentenprogramma provincie Zuid Holland

Toelichting voor Partners

Aanleiding

Door het scheiden van wonen en zorg en de beperking van intramurale zorg, zullen de meeste burgers, ook degene met een intensieve zorgvraag, zelfstandig blijven wonen. Zelfstandig wonen gaat vaak niet vanzelf. Waar de één aanpassingen in de woning nodig heeft, draait het voor de ander om de dagelijkse structuur of het ondersteunen van de mantelzorger. Of zelfstandig wonen een 'succes' zal zijn, hangt af van de mate waarin burgers op de juiste wijze ondersteund worden. De transitie van het sociaal domein heeft als doel de hulpverlening dichtbij en op maat bij de burger en zijn netwerk te brengen. Bij voorkeur een integraal en afgestemd pakket van wonen, welzijn en zorg. Tot nu toe is de echte vraag van zorgdoelgroepen onderbelicht gebleven en nog niet goed vertaald in strategie en beleid. Het bestaande aanbod is hierbij nog steeds leidend in plaats van de behoefte van de zorgvrager.

De Woonzorgwijzer

Eén van de problemen is dat bestaande monitors of datasets zich baseren op een specifieke doelgroep, bestaand aanbod of op een gewenste oplossing. Veel gemeenten wensen een integraal, gebiedsgericht plan te maken, maar missen een instrument dat voor een gebied zichtbaar maakt welke behoefte de specifieke populatie heeft. Afgelopen twee jaar is om die reden door Rigo een beleidsondersteunend instrument ontwikkeld in opdracht van het ministerie van BZK: de Woonzorgwijzer¹.

Toepassing van de woonzorgwijzer levert inzicht op in:

- 1 Een beperkingenprofiel van alle woonachtige zorgdoelgroepen per gebied. Het experiment brengt alle zorgdoelgroepen – niet alleen ouderen – die in een gebied wonen in beeld en biedt inzicht in de zelfredzaamheidsbeperkingen;
- 2 Randvoorwaarden per gebied. Op basis van het beperkingenprofiel worden de benodigde randvoorwaarden per gebied benoemd;
- 3 Transformatieopgave voor zorgdoelgroepen. De beperkingenprofielen zijn houvast voor de transformatieopgave van het vastgoed en de bestaande woningvoorraad op gebiedsniveau.

Experimentenprogramma

¹ Voor meer informatie zie de bijlage De Woonzorgwijzer

De provincie Zuid-Holland wil de visieontwikkeling over het langer thuis wonen van zorgdoelgroepen faciliteren en ondersteunen. Samen met Platform31 is zij het experimentenprogramma *Provinciale parels wonen en zorg, Transformatie wonen en zorg in een nieuwe maatschappelijke dynamiek* gestart.

In dit experiment beproeft de provincie, samen met een drietal partners, de hierboven omschreven 'Woonzorgwijzer'. Gezien het enthousiasme waarmee het instrument is verwelkomd in de ontwerpfasen door de VNG en de twee testgemeenten Tilburg en Amsterdam, wil de provincie Zuid-Holland deze innovatie als eerste in Nederland aan regio's of gemeentelijke samenwerkingsverbanden aanbieden.

Onderstaande vragen staan tijdens het experiment centraal:

- wat zijn de vragen van zorgdoelgroepen op het woondomein, en
- wat is hiervoor de gewenste transformatie van de bestaande voorraad.

Met de toepassing van het instrument de Woonzorgwijzer wil de provincie Zuid-Holland bijdragen aan de ontwikkeling van instrumentarium waarmee lokale partijen beter inzicht verwerven in de vraag van zelfstandig wonende zorgdoelgroepen. Dit inzicht zal zich uiteindelijk vertalen in een betere beleidsprogrammering onder meer op het terrein van wonen.

De doelstelling van de provincie is om gemeentelijke programma's en visies beter te kunnen beoordelen op kwantiteit, kwaliteit en de bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken als wonen met zorg en duurzaamheid. Deze thema's maken wel onderdeel uit van de woningbouwafspraken, maar er ontbreekt een helder kader over hoe deze te kunnen beoordelen. De woonzorgwijzer kan dit onderbouwen.

Wat biedt het experiment:

In dit experiment wordt beproefd hoe toepassing van de Woonzorgwijzer leidt tot:

1. Een beter inzicht in de vraag van zorgdoelgroepen bij lokale betrokken partijen, met name gemeente en samenwerkingspartners;
2. Meerwaarde voor strategische gebiedsgerichte visies op tenminste de domeinen wonen, WMO/welzijn.
3. De gezamenlijke aanpak verbetert voor een integrale gebiedsgerichte inzet op minimaal de domeinen wonen, WMO/Welzijn. Dit uit zich door een integrale visie op wonen en zorg;

Het experiment is bedoeld om:

1. Te onderzoeken of het ontwikkelde ontwerp aan deze doelen bijdraagt;
2. Hierin met name te onderzoeken op welke wijze de beschrijving van de randvoorwaarden voldoende neutraal of juist passend bij een gekozen strategie kan worden geformuleerd;
3. Te onderzoeken wanneer en in welke gemeentelijke beleidstrajecten de WZW met name een bijdrage levert.

De opbrengst van het experiment is een gebiedsgerichte vraaganalyse, een internetapplicatie voor de drie experiment-gebieden, en een handreiking voor toepassing ervan in de gemeentelijke beleidscycli.

Het experiment behelst niet de begeleiding of organisatie van een strategisch beleidstraject voor wonen en zorg, maar sluit aan bij een bestaand project of proces. Binnen het bestaande traject wordt de Woonzorgwijzer als instrument geboden en voorts wordt tijdens bijeenkomsten inspiratie geboden.

Met wie werken we samen?

Het programma wordt uitgevoerd in samenwerking met de regio, gemeenten en lokale partijen als woningbouwcorporaties, zorgondernemers en welzijnsorganisaties. Het experiment vindt plaats in drie typen

gebieden: stedelijk, sub-urbaan en landelijk gebied. Op dit moment zijn de provincie en Platform31 in gesprek met Samenwerkingsorgaan Hoekse Waard, de gemeente Delft en de gemeente Rotterdam over deelname aan het experiment.

Voorwaarde voor deelnemende gemeenten is dat er sprake is van een bestaand samenwerkingsverband van (professionele) partijen op minimaal de domeinen wonen, welzijn en zorg. Deze professionele partijen oriënteren zich op de vraag wat zij gezamenlijk kunnen bieden aan burgers in een gebied met de behoefte aan langdurige ondersteuning als gevolg van lichamelijke, verstandelijke of psychische zelfredzaamheidsbeperkingen. Het samenwerkingsverband bestaat minimaal uit lokale overheid, woningcorporatie, zorgaanbieder/welzijnsaanbieder. Dit samenwerkingsverband heeft een structurele relatie met burgers. Het samenwerkingsverband kent een projectorganisatie met de ondersteuning van een beleidssecretaris, projectleider of beleidsambtenaar. Deze projectleider is degene met wie de bijeenkomsten in het kader van het experiment worden voorbereid en georganiseerd.

Om een goed onderbouwde uitspraak te kunnen doen over de prevalentie van zelfredzaamheidsbeperkingen is een minimale schaalgrootte van het studiegebied noodzakelijk. Om de discussie over de uitkomst zinvol te laten verlopen is tevens een maximale schaalgrootte gewenst. Het verzoek aan de experiment-partner is een gebied uit te kiezen met een minimum van 10.000 inwoners en een maximum van 50.000 inwoners.

Experimentopzet/planning

Werving en Intake (september)

Tot begin september voeren we de eerste gesprekken met mogelijke experimentpartners. Zodra bekend is welke gebieden en partners deelnemen, vindt een intake plaats op basis van een interview met de lokale projectleider. Het verslag van de intake dient tevens als 0 –meting voor het evaluatieonderzoek dat door een externe partij wordt uitgevoerd. De experiment-partners worden geïnterviewd (intake) om te verkennen wat de goede elementen zijn van ieders aanpak. Voorts wordt in beeld gebracht wat lacunes zijn in kennis en welke vraagstukken zij willen verkennen in het experiment.

Na bevestiging van de drie experiment-gebieden wordt een startbijeenkomst voor het experiment gehouden. Doel van de eerste provinciale bijeenkomst is om een toelichting op het experiment te geven, de Woonzorgwijzer toe te lichten en de drie experiment-gebieden met elkaar te laten kennismaken.

Procesbijeenkomsten (oktober 2016 tot juni 2017)

In samenspraak met de lokale projectleider worden drie bijeenkomsten per gebied door Platform31 (mede-) georganiseerd en voorbereid. *De inhoudelijke focus van de drie bijeenkomsten is als volgt:*

- *Bijeenkomst 1: Overeenstemming over opgave gebied*
Doel van deze bijeenkomst is om overeenstemming te bereiken over wat de uitdagingen zijn waarmee het studiegebied op wonen en zorg te maken heeft.
- *Bijeenkomst 2: Randvoorwaarden gebied*
De uitkomst van de eerste bijeenkomst is de input voor de tweede bijeenkomst. Het doel van deze bijeenkomst is om een gemeenschappelijke visie te ontwikkelen op het gebied, wat is nodig op de domeinen wonen, wijkomgeving en ondersteuning in de wijk?
- *Bijeenkomst 3: Visie verbeteren: uitvoeringsprogramma formuleren*
De input van de vorige bijeenkomsten is de input voor de derde bijeenkomst. Op deze bijeenkomst wordt de meeste aansprekende en kansrijke strategie gekozen en uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. De uitkomsten van de vorige bijeenkomsten worden gepresenteerd en besproken.

Van iedere bijeenkomst wordt een verslag gemaakt door Platform31 in samenwerking met RIGO. Het eindresultaat wordt gebundeld in een digitale eind-publicatie.

Evaluatie en kennisoverdracht

De toepassing van het instrument wordt geëvalueerd. In de evaluatie worden de experimentdoelen getoetst. In iedere regio zullen hiertoe drie partijen worden bevroegd. Daarnaast zal de uitkomst van het experiment de totstandkoming van een gebiedsgerichte vraaganalyse als onderdeel in een visie, getoetst worden op vooraf gestelde criteria.

In de evaluatie wordt een drietal centrale vragen beantwoord

1. Om keuze te kunnen maken op wonen, wijkomgeving en wijkvoorzieningen hebben partijen welke soort data nodig? Levert de Woonzorgwijzer deze data?
2. Levert de WZW door de integrale wijze van data-levering (alle levensdomeinen) een beter inzicht op voor lokale partijen: woningcorporatie, zorgaanbieder en gemeente ten opzichte van voorgaande gebruikte data-instrumenten?
3. Zo ja, leidt dit inzicht tot een bijdrage aan de doelstelling: aanbod afgestemd op het specifieke beperkingenprofiel in het gebied en in nabijheid van bewoners met beperkingen?

De evaluatie geeft antwoord op de experiment-vragen en dient tevens als handreiking voor andere gemeenten. De uitkomsten van de evaluatiestudie kunnen door andere lokale partijen worden gebruikt in een eigen beleidstraject. Gevraagd wordt aan experiment-partners hun afwegingen en dilemma's te delen met andere partijen in de provincie. Hiervoor worden halverwege het experiment en bij beëindiging twee bijeenkomsten georganiseerd waarvoor lokale partijen provincie breed worden uitgenodigd.

Meer informatie?

Neem dan contact op met Esther Slegh; de projectleider van het experimentenprogramma.

Esther Slegh

Esther.slegh@platform31.nl

De leden van het projectteam zijn:

Bas Holten

Provincie Zuid-Holland

Netty van Triest

Platform 31

Johan van Iersel

RIGO